

Határozatok Tára

A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (negyedik tanács)

2014. március 27.*

„Fogyasztóvédelem — Fogyasztói hitelmegállapodások — 2008/48/EK irányelv — 8. és 23. cikk —
A hitelfelvevő hitelképességének a szerződéskötést megelőző, hitelező által történő vizsgálatára
vonatkozó kötelezettség — Adatbázisba való betekintést előíró nemzeti rendelkezés — A szerződéses
kamatköveteléstől való megfosztás e kötelezettség megszegésének esetén — A szankció hatékony,
arányos és visszatartó jellege”

A C-565/12. sz. ügyben,

az EUMSZ 267. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a
tribunal d’instance d’Orléans (Franciaország) 2012. december 6-án érkezett, 2012. november 30-i
határozatával terjesztett elő az előtte

az **LCL Le Crédit Lyonnais SA**

és

Fesih Kalhan között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (negyedik tanács),

tagjai: L. Bay Larsen tanácselnök, M. Safjan, J. Malenovský, A. Prechal (előadó) és K. Jürimäe bírák,

főtanácsnok: N. Wahl,

hivatalvezető: V. Tourrès tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2013. november 20-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

- az LCL Le Crédit Lyonnais SA képviseletében C. Vexliard avocate,
- a francia kormány képviseletében D. Colas és S. Menez, meghatalmazotti minőségben,
- az osztrák kormány képviseletében C. Pesendorfer, meghatalmazotti minőségben,
- az Európai Bizottság képviseletében M. van Beek és M. Owsiany-Hornung, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a
főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

* Az eljárás nyelve: francia.

meghozta a következő

Ítéletet

- 1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv (HL L 133., 66. o.; helyesbítések: HL 2009. L 207., 14. o., HL 2010. L 199., 40. o. és HL 2011. L 234., 46. o.) 8. és 23. cikkének az értelmezésére vonatkozik.
- 2 Ezt a kérelmet az LCL Le Crédit Lyonnais SA (a továbbiakban: LCL) és F. Kalhan közötti, az e társaság által nyújtott szabad felhasználású hitel – amelynek tekintetében az utóbbi személy késedelembe esett – fennmaradó összegének megfizetése iránti kérelem tárgyában folyamatban lévő jogvita keretében terjesztették elő.

Jogi háttér

Az uniós jog

- 3 A 2008/48 irányelv (7), (9), (26), (28) és (47) preambulumbekzdésének szövege az alábbi:

„(7) Annak érdekében, hogy a fogyasztói hitelek jól működő belső piacának kialakulását megkönnyítsék, számos kulcsfontosságú területen harmonizált közösségi keretről szükséges rendelkezni. [...]

[...]

(9) Teljes harmonizációra van szükség annak biztosítására, hogy a Közösségben valamennyi fogyasztó érdekeit magas szinten és egyenlő módon védelmezzék, illetve, hogy valódi belső piacot lehessen létrehozni. Ezért a tagállamok nem tarthatnak fenn vagy vezethetnek be olyan nemzeti rendelkezéseket, amelyek eltérnek az ezen irányelvben meghatározottaktól. [...]

[...]

(26) A tagállamoknak megfelelő intézkedéseket kell tenniük annak érdekében, hogy – hitelpiacuk sajátos jellemzőit is figyelembe véve – a hitelviszony valamennyi szakasza folyamán felelősségteljes gyakorlatot mozdítsanak elő. [...] A bővülő hitelpiacon különösen fontos az, hogy a hitelezők ne vegyenek részt felelőtlen hitelügyletekben, vagy ne adjanak hitelt előzetes hitelképességi vizsgálat nélkül, és a tagállamoknak megfelelő ellenőrzést kell végezniük, hogy elkerülhető legyen az ilyen magatartás; továbbá, amennyiben ezt teszik, a tagállamok a hitelezőkre alkalmazandó szankciók meghatározására legyenek jogosultak [...].

[...]

(28) A fogyasztó hitelképességének elbírálásához a hitelezőnek a megfelelő adatbázisokat is meg kell tekintenie; a jogi és a tényleges [helyesen: ténybeli] körülmények megkövetelhetik, hogy ez a betekintés esetenként eltérő mértékű legyen. [...]

[...]

(47) A tagállamoknak meg kell állapítaniuk az ezen irányelv alapján elfogadott nemzeti rendelkezések megsértése esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó szabályokat, és biztosítaniuk kell végrehajtásukat. Bár e szankciók megválasztása a tagállamok hatáskörében marad, azoknak hatékonyaknak, arányosaknak és visszatartó erejűeknek kell lenniük.

- 4 Ugyanezen irányelvnek „A fogyasztó hitelképességének értékelésére vonatkozó kötelezettség” című 8. cikke (1) bekezdésében az alábbiakat írja elő:

„A tagállamoknak biztosítaniuk kell, hogy a hitelmegállapodás megkötését megelőzően a hitelező az adott esetben a fogyasztótól kapott megfelelő információ és a szükség esetén a vonatkozó adatbázisban végzett keresés alapján értékeli a fogyasztó hitelképességét. Az olyan tagállamok, amelyekben jogszabály már most is előírja, hogy a hitelező vonatkozó adatbázisban végzett keresés alapján értékelje a fogyasztó hitelképességét, fenntarthatják ezt az előírást.”

- 5 A 2008/48 irányelv „Szankciók” című 23. cikke az alábbi módon rendelkezik:

„A tagállamoknak meg kell állapítaniuk az ezen irányelv alapján elfogadott nemzeti rendelkezések megszegése esetén alkalmazandó szankciókra vonatkozó szabályokat, és minden szükséges intézkedést meghoznak azok végrehajtásának biztosítására. Az előírt szankciónak hatékonyaknak, arányosaknak és visszatartó erejűeknek kell lenniük.”

A francia jog

- 6 A fogyasztói hitel reformjáról szóló, 2010. július 1-jei 2010–737. sz. törvény (loi n° 2010-737, du 1er juillet 2010, portant réforme du crédit à la consommation; JORF 2010. július 2., 12001. o.), amely a 2008/48 irányelvet ülteti át a francia belső jogba, a fogyasztóvédelmi törvénykönyv (code de la consommation) L. 311-1. és azt követő cikkeibe került beillesztésre.

- 7 Az említett törvénykönyv L. 311-9. cikke így rendelkezik:

„A hitelmegállapodás megkötését megelőzően a hitelező megfelelő információ alapján, beleértve a hitelező kérésére a hitelfelvevőtől kapott információkat is, megvizsgálja az utóbbi hitelképességét. A hitelező az L. 333-5. cikkben említett rendeletben foglalt feltételek fennállása esetén betekint az L. 333-4. cikkben foglalt nyilvántartásba.”

- 8 2010. október 26-án elfogadták – a fogyasztóvédelmi törvénykönyv L. 333-5. cikkében előírt – a magánszemélyek hitelvisszafizetéssel összefüggő problémáinak országos nyilvántartásáról (a továbbiakban: országos nyilvántartás) szóló miniszteri rendeletet. E rendelet előírja, hogy a hitelezőknek milyen módon kell megőrizniük az országos nyilvántartásba történt betekintés bizonyítékait jogvita vagy pénzügyi ellenőrzés esetére.

- 9 A fogyasztóvédelmi törvénykönyv L. 311-48. cikkének második és harmadik bekezdése az alábbiakat írja elő:

„Amennyiben a hitelező elmulasztotta az L. 311-8. és L. 311-9. cikkben meghatározott kötelezettségeit, teljes egészében, vagy a bíróság által meghatározott mértékben elveszíti kamatkövetelését. [...]

A hitelfelvevő csak a tőke visszafizetésére köteles az előre megállapított esedékességnek megfelelően, valamint adott esetben azon kamatok megfizetésére, amelyekhez való jogától a hitelezőt nem fosztották meg. A kamat címén kapott összegeket a hitelező a megfizetésük napjától számított törvényes kamat mértékének megfelelő kamattal megemelve visszafizeti vagy elszámolja a fennmaradó tőketartozással szemben.”

- 10 A monetáris és pénzügyi törvénykönyv (code monétaire et financier) L. 313-3. cikke értelmében:

„Ha a bírósági határozat pénzbeli marasztalást tartalmaz, a törvényes kamat mértékét öt százalékponttal növelni kell az azon naptól számított két hónap után, amikor a határozat, akár előzetesen is, végrehajthatóvá vált. [...]

Mindazonáltal a végrehajtást elrendelő bíróság az adós vagy a hitelező kérelmére figyelembe veheti az adós helyzetét, mentesítheti ez alól a növelés alól, vagy mérsékelheti annak összegét.”

- 11 A polgári törvénykönyv (code civil) 1153. cikke első-harmadik bekezdésének szövege a következő:

„Pénztartozás esetén a késedelmes fizetésből eredő késedelmi kamat mindig csak a törvényes kamat megfizetésére való kötelezésből áll, kivéve a kereskedelemre és a kezességre vonatkozó különleges szabályok esetét.

Ez a kártérítés megilleti a jogosultat anélkül, hogy köteles lenne igazolni a kárát.

A késedelmi kamatot a fizetési felszólítás, vagy más olyan egyenértékű okirat kézbesítésének napjától kezdve kell megfizetni, mint például egy írott levél, ha abból megfelelően kiderül a felszólítás, kivéve azt az esetet, ha az a törvény erejénél fogva esedékes [...].”

- 12 Ugyanezen törvénykönyv 1154. cikke értelmében:

„A tőkeösszeg után fizetendő kamatok vagy a bírósághoz benyújtott kérelem, vagy külön megállapodás alapján kamatozhatnak, azzal a feltétellel, hogy a kérelem vagy a megállapodás legalább egy teljes éve esedékes kamatokra vonatkozik.”

- 13 A polgári törvénykönyv 1254. cikke a következőképpen rendelkezik:

„Olyan tartozás adósa, amelyet kamat terhel, vagy amelyre vonatkozóan hátralék keletkezik, a hitelező beleegyezése nélkül az általa teljesített befizetést nem számolhatja el a tőkére a hátralékot vagy a kamatokat megelőzően: a tőkére és a kamatra teljesített olyan befizetést, amely nem fedezi mindkettőt, először a kamatra kell elszámolni.”

Az alapeljárás és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

- 14 2011. május 4-én F. Kalhan szerződést kötött az LCL-lel 38 000 euró összegű, célhoz nem kötött hitel felvételéről, amelyet 60 havi, 730,46 euró összegű részletben kellett visszafizetni, évi rögzített 5,60%-os hitelkamatlábbal és 5,918%-os THM-mel.
- 15 Miután az adós az említett hitel visszafizetésére vonatkozó kötelezettségét 2012. január 12-től nem teljesítette, a hitelező élt a hitelezett összeg azonnali esedékessé tételének lehetőségével a tribunal d'instance d'Orléans (orléans-i elsőfokú bíróság) előtt.
- 16 2012. október 18-án az LCL keresethatályú felszólítást intézett F. Kalhanhoz a kérdést előterjesztő bíróság előtt többek között annak érdekében, hogy az kötelezze az utóbbit 37 611,23 euró összeg részére történő megfizetésére 2012. április 17-től kezdődően évi 5,918%-os kamattal, valamint rendelkezzen a kamatok éves tőkésítéséről.
- 17 Az említett bíróság hivatalból figyelembe vette a fogyasztóvédelmi törvénykönyv L. 311-48. cikkének második bekezdésében előírt, az olyan hitelező kamatköveteléstől való esetleges megfosztására alapított jogalapot, aki a hitelfelvevő hitelképességének ugyanezen törvénykönyv L. 311-9. cikke szerinti

vizsgálatának keretében elmulasztotta az L. 333–4. cikkében előírt országos nyilvántartásba történő betekintést. Az LCL elismerte, hogy nem tudja igazolni, hogy a hitelmegállapodás megkötését megelőzően betekintett e nyilvántartásba.

- 18 A kérdést előterjesztő bíróság előadja, hogy a kamatköveteléstől való megfosztás fogyasztóvédelmi törvénykönyv L. 311-48. cikkének második bekezdésében foglalt szankcióját a Cour de cassation (semmitőszék, Franciaország) úgy értelmezte, mint amely csak a szerződéses kamatot érinti, így a törvényes kamatok továbbra is esedékesek a polgári törvénykönyv 1153. cikke értelmében.
- 19 A kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a monetáris és pénzügyi törvénykönyv L. 313-3. cikke alkalmazásában a törvényes kamat mértékét öt százalékponttal kell növelni, amennyiben a hitelfelvevő nem fizette vissza tartozása egészét a bírósági határozat végrehajthatóvá válását követő két hónapos határidőn belül.
- 20 A kérdést előterjesztő bíróság rámutat továbbá, hogy a Cour de cassation ítélkezési gyakorlata értelmében a törvényes kamat mértéke, valamint az öt százalékpontos növelés a törvény erejénél fogva alkalmazandók, azaz az ekként megnövelt kamatok automatikusan esedékesek, erre vonatkozó kérelem vagy bírósági határozat hiányában is.
- 21 Egyébként az említett bíróság megállapítja, hogy a jelen ügyben a megállapodásban kikötött hitelkamatláb évi 5,60%, miközben az LCL, a kamatkövetelés megszűnésének megállapítását követően, ha szerződéses kamatokat két hónappal az ítélet végrehajthatóvá válása után öt százalékponttal növelik, 2012-ben évi 5,71%-os megnövelt mértékű törvényes kamatot követelhet. A kamatköveteléstől való megfosztás alkalmazása tehát kedvezményt biztosíthat a hitelezőnek.
- 22 Ilyen körülmények között a kérdést előterjesztő bíróságban először is a szerződéses kamatköveteléstől való megfosztás szankciójának hatékony jellegével kapcsolatban merül fel kérdés olyan esetre vonatkozóan, amikor bebizonyosodott, hogy a hitelező megszegte a fogyasztó hitelképességének vizsgálata során az e célból létrehozott országos nyilvántartásba való betekintésre vonatkozó kötelezettségét.
- 23 Ugyanezen bíróság szerint az említett szankció akkor lehet hatékony, ha a fogyasztó a bírósági határozat végrehajthatóvá válását követő két hónapon belül megfizeti az esedékes összegek egészét. Mindazonáltal a gyakorlatban ez az eshetőség illuzorikus, mivel ha a hitelezőnek kell a bírósági eljárást megindítania, az legtöbbször azt jelenti, hogy a hitelfelvevő helyzete már nem teszi lehetővé, hogy eleget tegyen kötelezettségeinek. Továbbá, noha a jogvita tárgyában eljáró bíróság biztosíthat egy, huszonnégy hónapnál nem hosszabb határidőt, ez nem szünteti meg a törvényes kamat esedékessé válását. Egyébként megállapítható továbbá, hogy a hitelezőnek a fogyasztó hitelképessége vizsgálatára vonatkozó kötelezettségével kapcsolatos mulasztása hozzájárulhatott az utóbbi túlzott eladósodásához.
- 24 A kérdést előterjesztő bíróság ezenfelül rámutat, hogy a monetáris és pénzügyi törvénykönyv L. 313-3. cikke lehetőséget biztosít a fogyasztó számára, hogy a bíróságtól kérje a törvényes kamat növelése alóli mentesítést, vagy összegének csökkentését. A gyakorlatban azonban rendkívül ritka, hogy a hitelező kamatköveteléstől való megfosztását követően alkalmaztak intézkedést a fogyasztó javára, főként azért, mert a fogyasztónak nem volt tudomása e jogáról, vagy mert e kedvezmény biztosítására nem a hitelező mulasztásainak súlyosságára, hanem kizárólag a fogyasztó pénzügyi helyzetére tekintettel kerül sor.
- 25 Másodszor az alapügy tárgyát képező szankciórendszer arányosságával kapcsolatban a kérdést előterjesztő bíróság mindenekelőtt megjegyzi, hogy a bíróságnak nyilvánvalóan lehetősége van arra, hogy a hitelező szóban forgó kötelezettségei megsértésének súlyosságára tekintettel módosítsa a kamatköveteléstől való megfosztás szankcióját. A hitelezőt mindazonáltal még ebben az esetben is megilleti a fennmaradó összeg után járó törvényes kamat.

- 26 Továbbá az, hogy a polgári törvénykönyv 1254. cikkének alkalmazásában a törvényes kamatok esedékessé válnak a szerződéses kamatköveteléstől való megfosztás folytán, és azokat először a hitelezőnek járó kamatra kell elszámolni, késlelteti a tőkeösszeg visszafizetését, ami újabb törvényes kamatok megfizetésének kötelezettségét keletkezteti.
- 27 Végül az említett kamatoktól való megfosztás hatását csökkentheti a hitelezőnek a kamatok tőkésítése polgári törvénykönyv 1154. cikkében előírt elvének alkalmazásával eziránt előterjesztett kérelme is.
- 28 Harmadszor a kérdést előterjesztő bíróságban a kamatköveteléstől való megfosztás fogyasztóvédelmi törvénykönyv által előírt rendszerének visszatartó jellegével kapcsolatban merül fel kérdés. Úgy véli, hogy mivel a hitelezők még a szerződéses kamatkövetelésüktől való megfosztás szankciójának kiszabása esetén is számíthatnak a megnövelt összegű törvényes kamatok megfizetésére, semmi sem ösztönzi őket arra, hogy gyakorlatukat a 2008/48/EK irányelvben és az azt a tagállamok belső jogába átültető nemzeti jogszabályokban meghatározott kötelezettségek szigorú teljesítése irányába módosítsák.
- 29 Ilyen körülmények között a tribunal d'instance d'Orléans úgy határozott, hogy felfüggeszti az eljárást, és az alábbi kérdést terjeszti a Bíróság elé előzetes döntéshozatal céljából:

„A [2008/48 irányelv] 23. cikkében foglalt hatékony, arányos és visszatartó erejű szankció követelményével ellentétesek e az olyan szabályok, amelyek lehetővé teszik az irányelvben meghatározott kötelezettségeinek elmulasztása esetén a francia jogszabályoknak megfelelően kamatkövetelésétől megfosztott hitelező számára, hogy a szankció kiszabását követően alanyi jogon törvényes mértékű kamat megfizetését követelje a fogyasztó által még megfizetendő összegek után, amely kamat mértéke két hónappal a bírósági határozat végrehajthatóvá válását követően öt százalékponttal növekszik?”

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

- 30 A kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra keres választ, hogy a 2008/48 irányelv 23. cikkét akként kell-e értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szankciórendszer alkalmazása, amelynek értelmében a hitelezőt terhelő, a hitelfelvevő hitelképességének a vonatkozó adatbázisba való betekintés útján történő értékelésére vonatkozó, szerződéskötést megelőző kötelezettségének elmulasztása esetén e hitelezőt megfosztják szerződéses kamatkövetelésétől, de alanyi jogon megilleti őt a hitelfelvevőt a fennmaradó esedékes összegek megfizetésére kötelező bírósági határozat kihirdetésétől számított törvényes kamat, amelynek mértéke öt százalékponttal növekszik, ha a hitelfelvevő az e határozat kihirdetését követő két hónapos határidőn belül tartozását nem fizette vissza.

Az elfogadhatóságról

- 31 Az Európai Bizottság kettős címen is vitatja az előzetes döntéshozatalra utaló határozat elfogadhatóságát.
- 32 A Bizottság először is azt állítja, hogy az alapügyben alkalmazandóhoz hasonló nemzeti szankciórendszer nem a 2008/48 irányelv, hanem olyan nemzeti szabály által előírt kötelezettség elmulasztásának visszaszorítására irányul, amely a hitelező számára a tagállamok által az ezen irányelv 8. cikkének megfelelően fenntartható adatbázisba való betekintést írja elő, még ha ez a rendszer alkalmazandó egyéb, közvetlenül ugyanezen irányelvből eredő kötelezettségek elmulasztásának tekintetében is. Ennélfogva nem egyértelmű az a kérdés, hogy az ilyen szankciórendszer ezen irányelv 23. cikkének hatálya alá tartozik-e.

- 33 Másodszor, tekintve hogy a törvényes mértékű kamat alanyi jogon történő alkalmazásának, valamint e kamat növelésének előírásából az látszik következni, hogy a nemzeti bíróság nem tekinthet el az alapügy tárgyát képező, ezen összegek megfizetését előíró rendelkezésektől, és nem is értelmezheti azokat az uniós jog fényében, felmerül a kérdés, hogy hasznos lehet-e a Bíróság által a kérdést előterjesztő bíróság kérdésére nyújtott válasz.
- 34 E tekintetben egyrészt a 2008/48 irányelv 23. cikkének az alapügy tárgyát képező nemzeti szankciórendszer tekintetében való alkalmazhatóságával kapcsolatban hangsúlyozni kell, hogy ugyanezen cikk értelmében az „az ezen irányelv alapján elfogadott nemzeti rendelkezések megszegése esetén alkalmazandó szankciók” tekintetében alkalmazandó.
- 35 Márpedig meg kell állapítani, hogy az említett szankciórendszer olyan nemzeti rendelkezés megszegésének szankcionálását célozza, amely a 2008/48 irányelv átültetése keretében került elfogadásra.
- 36 Ugyanis ez, a fogyasztóvédelmi törvénykönyv L. 311-48. cikke által előírt rendszer, különösen a hitelező terhére az ugyanezen törvénykönyv L. 311-9. cikke által a fogyasztó hitelképességének az e célból létrehozott országos nyilvántartásba való betekintés révén történő vizsgálatára vonatkozóan előírt kötelezettség megszegését hivatott szankcionálni. Márpedig a 2008/48 irányelv 8. cikke kifejezetten akként rendelkezik, hogy e betekintési kötelezettség előírható. Ezen túlmenően az alapügy tárgyát képező szankciórendszer általánosságban alkalmazandó az ezen irányelv 8. cikkét átültető L. 311-9. cikk által a fogyasztó hitelképességének a szerződéskötést megelőző vizsgálatára vonatkozóan előírt kötelezettség megszegése esetén. Egyébiránt ugyanezen irányelv (28) preambulumbekkezdéséből következik, hogy ilyen betekintésre akkor van szükség, ha azt a jogi és ténybeli körülmények megkövetelik.
- 37 Ami másrészt a Bizottságnak a Bíróság által az előterjesztett kérdésre nyújtandó válasz alapjogvita megoldása szempontjából való hasznosságával kapcsolatos kételyeit illeti, emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróság állandó ítélkezési gyakorlatának értelmében a nemzeti bíróság által saját felelősségére meghatározott jogszabályi és ténybeli háttér alapján – amelynek helytállóságát a Bíróság nem vizsgálhatja – az uniós jog értelmezésére vonatkozóan előterjesztett kérdések releváns voltát vélelmezni kell. A Bíróság csak akkor utasíthatja el a nemzeti bíróságok által előterjesztett előzetes döntéshozatal iránti kérelmet, ha az uniós jog kért értelmezése nyilvánvalóan semmilyen összefüggésben nincs az alapügy tényállásával vagy tárgyával, ha a probléma hipotetikus jellegű, vagy ha nem állnak a Bíróság rendelkezésére azok a ténybeli vagy jogi elemek, amelyek szükségesek ahhoz, hogy az elé terjesztett kérdésekre hasznos választ adhasson (lásd különösen a C-279/12. sz., Fish Legal és Shirley ügyben 2013. december 19-én hozott ítélet 30. pontját).
- 38 E tekintetben a törvényes kamat automatikus vagy alanyi jogon történő alkalmazásának, valamint a határidőn belül vissza nem fizetett összegre vonatkozó ilyen kamat növelésének előírásából nem tűnik nyilvánvalónak, hogy a Bíróságnak ne állna módjában hasznos választ nyújtani a kérdést előterjesztő bíróság által feltett kérdésre, különösen az ezen összeg követelhetőségét megalapozó nemzeti rendelkezéseknek az uniós jog fényében történő értelmezése révén, amennyiben az e válasz szempontjából szükségesnek bizonyulna.
- 39 Ilyen körülmények között meg kell állapítani, hogy a Bizottság által felvetett kérdések nem vonják kétségbe az előzetes döntéshozatal iránti kérelem elfogadhatóságát.

Az ügy érdeméről

- 40 A 2008/48 irányelv 8. cikkének ugyanezen irányelv (28) preambulumbekkezdésével összefüggésben értelmezett (1) bekezdéséből következik, hogy a hitelezőnek a hitelmegállapodás megkötését megelőzően értékelnie kell a fogyasztó hitelképességét, és e kötelezettség szükség esetén a vonatkozó adatbázisba való betekintést is magában foglalja.
- 41 Ezzel kapcsolatban az említett irányelv (26) preambulumbekkezdése kimondja, hogy a bővülő hitelpiacon különösen fontos az, hogy a hitelezők ne vegyenek részt felelőtlen hitelügyletekben, vagy ne adjanak hitelt előzetes hitelképességi vizsgálat nélkül, és a tagállamoknak megfelelő ellenőrzést kell végezniük, hogy elkerülhető legyen az ilyen magatartás; továbbá, amennyiben ezt teszik, a tagállamok a hitelezőkre alkalmazandó szankciók meghatározására legyenek jogosultak.
- 42 A hitelezőnek a hitelfelvevő hitelképességének értékelésére vonatkozó, szerződéskötést megelőző kötelezettsége, amennyiben a fogyasztóknak a túlzott eladósodáshoz és nemfizetéshez kapcsolódó veszélyektől való megóvására irányul, hozzájárul a 2008/48 irányelv céljának megvalósításához, amely – amint az az irányelv (7) és (9) preambulumbekkezdéséből következik – teljes és kötelező harmonizáció megvalósítása a fogyasztói hitelek tárgyában számos kulcsfontosságú területen, amelyre az Unióban valamennyi fogyasztó érdekei magas szinten és egyenlő módon való védelmezésének biztosítása, valamint a fogyasztói hitelek jól működő belső piaca kialakulásának megkönnyítése céljából van szükség.
- 43 E cél fényében, amely hatékony védelem biztosítására irányul a fogyasztók számára a pénzügyi lehetőségeiket meghaladó és adott esetben nemfizetést eredményező hitelek felelőtlen nyújtásával szemben, a 2008/48 irányelv 23. cikke egyrészt azt írja elő, hogy az ezen irányelv 8. cikke alapján elfogadott, a fogyasztó hitelképességének szerződéskötést megelőző vizsgálatára vonatkozó kötelezettséget előíró nemzeti rendelkezések megszegése esetén alkalmazandó szankciórendszert akként kell megállapítani, hogy a szankciók hatékonyak, arányosak és visszatartó erejűek legyenek, másrészt a tagállamoknak minden szükséges intézkedést meg kell hozniuk azok végrehajtásának biztosítására. Ugyanezen irányelv (47) preambulumbekkezdéséből következik továbbá, hogy e korlátok között e szankciók megválasztása a tagállamok hatáskörében marad.
- 44 E tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy a Bíróságnak az immár az EUSZ 4. cikkének (3) bekezdésében kimondott lojális együttműködésre vonatkozó ítélkezési gyakorlata értelmében a tagállamoknak – még ha ők választhatják is meg a szankciókat – különösen ügyelniük kell arra, hogy az uniós jog megsértését olyan anyagi jogi és eljárási jogi előírások alapján szankcionálják, amelyek hasonlóak a nemzeti jog hasonló jellegű és hasonló jelentőségű megsértésére alkalmazandó előírásokhoz, és a szankciók mindenképpen hatékonyak, arányosak és visszatartó erejűek legyenek. (lásd ebben az értelemben a C-387/02., C-391/02. és C-403/02. sz., Berlusconi és társai egyesített ügyekben 2005. május 3-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-3565. o.] 64. és 65. pontját, valamint a C-418/11. sz. Texdata Software ügyben 2013. szeptember 26-án hozott ítélet 50. pontját).
- 45 A Bíróság megállapította különösen, hogy a jogsértések visszaszorítására irányuló szankciók szigorúságának összhangban kell állnia a jogsértés súlyával, különösen a tényleges visszatartó erő biztosítása révén, az arányosság általános elvének tiszteletben tartásával (a fent hivatkozott Texdata Software ügyben hozott ítélet 51. pontja).
- 46 A jelen esetben a fogyasztóvédelmi törvénykönyv 2008/48 irányelv 8. cikkét átültető L. 311-9. cikke által a fogyasztó hitelképességének vizsgálatára vonatkozóan előírt szerződéskötést megelőző kötelezettség megszegését e törvénykönyvnek az ugyanezen irányelv 23. cikkét átültető L. 311-48. cikke szankcionálja, amely rendelkezik a hitelezőnek a – főszabály szerint teljes – kamatköveteléstől való megfosztásáról.

- 47 Ekként felmerül a kérdés, hogy e szankció szigorúsága összhangban áll-e azon jogsértés súlyával, amelynek a visszaszorítására irányul, és különösen hogy e szankció tényleges visszatartó erővel rendelkezik-e.
- 48 E tekintetben a kérdést előterjesztő bíróság megállapítja, hogy a nemzeti ítélkezési gyakorlat értelmében a kamatköveteléstől való megfosztás szankciója kizárólag a szerződéses kamatokra vonatkozik, vagyis a hitelezők alanyi jogon jogosultak a törvényes kamatokra, amelyek mértéke, az esetek nagy többségében, ugyancsak a törvény erejénél fogva öt százalékponttal növekszik. Az alapügyben és a 2012-es év vonatkozásában e bíróság pontosan megjelöli, hogy a szerződéses kamatok mértéke 5,60%, míg a törvényes kamat öt százalékponttal megnövelt mértéke 5,71% volt. Az e két kamat mértéke közötti különbség még szembetűnőbb a 2013-as évben. Következésképpen a kamatköveteléstől való megfosztás szankciójának alkalmazása, amint azt a nemzeti jogszabályok előírják, előnyt biztosíthat a hitelezőnek.
- 49 A Bizottság ezzel szemben azt állítja, hogy az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló ügyekben, amikor a hitelező a hitel azonnali visszafizetését követeli a hitelfelvevő késedelme következtében, a szankció hatékony és visszatartó jellege biztosítotttnak tűnik. A hitelfelvevő hitelképességének vizsgálata keretében az e célból létrehozott adatbázisokba történő betekintés költségei ugyanis viszonylag korlátozottak, míg a szerződéses kamatköveteléstől való megfosztás szankciója olyan kockázatot rejt, amelynek gazdasági költségei potenciálisan magasak. Ezenfelül, noha vitathatatlan, hogy az olyan hitelező, aki kivár, követelheti mindazonáltal az – adott esetben öt százalékponttal megnövelt mértékű – törvényes kamatok, ettől még, ellentétben az olyan hitelező helyzetével, aki teljesítette a hitelfelvevő hitelképességének a szerződéskötést megelőző vizsgálatára vonatkozó kötelezettségét, e kamatok alkalmazásának alapja nem tartalmazza sem a szerződéses kamatok, sem az azok után járó törvényes kamatok.
- 50 E tekintetben és a szankció ténylegesen visszatartó jellegével kapcsolatban a kérdést előterjesztő bíróság feladata, hogy – a nemzeti jog értelmezése és alkalmazása tekintetében egyedül hatáskörrel rendelkező bírósággként – az előtte folyamatban lévő ügyben összehasonlítsa azt az összeget, amelyet a hitelező a hitel elletételezéseként kapott volna, amennyiben teljesítette volna a fogyasztó hitelképességének az e célból létrehozott országos nyilvántartásba való betekintés révén történő vizsgálatára vonatkozó szerződéskötést megelőző kötelezettségét, azzal az összeggel, amelyet ugyanezen szerződéskötést megelőző kötelezettség megszegése szankciójának alkalmazásával kapna. Ezen összegek meghatározása céljából az említett bíróságnak figyelembe kell vennie valamennyi tényezőt, különösen annak minden lehetséges következményét, ha megállapítaná, hogy a hitelező megszegte az említett, szerződéskötést megelőző kötelezettségét.
- 51 Abból, ha a kérdést előterjesztő bíróság az előző pontban említett összehasonlítás eredményeként azt állapítaná meg, hogy ez előtte folyamatban lévő ügyben a szerződéses kamatoktól való megfosztás szankciójának alkalmazása kedvezményt biztosíthat a hitelezőnek, mivel az az összeg, amelyet elveszít, alacsonyabb a megnövelt mértékű törvényes kamat alkalmazásából eredő összegnél, az következne, hogy az alapügy tárgyát képező szankciórendszer nyilvánvalóan nem biztosítja a kiszabott szankció ténylegesen visszatartó hatását.
- 52 Ezenfelül, tekintettel a hitelezőt terhelő, a hitelfelvevő hitelképességének vizsgálatára vonatkozó kötelezettséghez kapcsolódó fogyasztóvédelmi cél jelen ítélet 43. pontjában kiemelt jelentőségére, a szerződéses kamatköveteléstől való megfosztás szankcióját általánosabban nem lehetne ténylegesen visszatartó jellegűnek tekinteni, amennyiben a kérdést előterjesztő bíróság a jelen ítélet 50. pontjában említett összehasonlítás eredményeként és az e pont szerinti releváns körülmények összességére tekintettel azt állapítaná meg, hogy az elé terjesztett ügy tárgyát képezőhöz hasonló esetben, amely a hitel fennmaradó összegének azonnali esedékessé tételével jár a hitelfelvevő nemfizetése miatt, az az összeg, amelyhez a hitelező e szankció alkalmazása folytán juthat, nem jelentősen alacsonyabb azon összegnél, amelyre akkor lenne jogosult, ha e kötelezettségét teljesítette volna.

- 53 Abból ugyanis, ha a kamatköveteléstől való megfosztás szankciója gyengülne vagy akár tisztán és egyszerűen elenyészne azon tény folytán, hogy a megnövelt mértékű törvényes kamat alkalmas e szankció hatásainak kompenzálására, szükségképpen az következne, hogy e szankció nem mutat ténylegesen visszatartó jelleget (lásd analógia útján a C-382/92. sz., Bizottság kontra Egyesült Királyság ügyben 1994. június 8-án hozott ítélet [EBHT 1994., I-2435. o.] 56–58. pontját).
- 54 Abban az esetben, ha a kérdést előterjesztő bíróság megállapítaná, hogy a szerződéses kamatkövetelés szankciója nem mutat ténylegesen visszatartó jelleget a 2008/48 irányelv 23. cikke értelmében, e tekintetben emlékeztetni kell arra, hogy kizárólag magánszemélyek közötti jogvita esetén a belső jogi rendelkezések alkalmazása során a tagállami bíróság a nemzeti jogrend valamennyi szabályát köteles figyelembe venni, és azokat – amennyire csak lehetséges – az irányelv szövegének és céljának megfelelően értelmezni oly módon, hogy az általa követett céllal összhangban álló eredményre jusson (lásd különösen a C-351/12. sz. OSA-ügyben 2014. február 27-én hozott ítéletének 44. pontját).
- 55 A fenti megfontolások összességének fényében az előterjesztett kérdésre azt a választ kell adni, hogy a 2008/48 irányelv 23. cikkét akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szankciórendszer alkalmazása, amelynek értelmében a hitelezőt terhelő, a hitelfelvevő hitelképességének a vonatkozó adatbázisba való betekintés útján történő értékelésére vonatkozó, szerződéskötést megelőző kötelezettség elmulasztása esetén e hitelezőt megfosztják szerződéses kamatkövetelésétől, de alanyi jogon megilleti őt a hitelfelvevőt a fennmaradó esedékes összegek megfizetésére kötelező bírósági határozat kihirdetésétől számított törvényes kamat, amelynek mértéke öt százalékponttal növekszik, ha a hitelfelvevő az e határozat kihirdetését követő két hónapos határidőn belül tartozását nem fizette vissza, amennyiben a kérdést előterjesztő bíróság azt állapítja meg, hogy egy, az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló esetben, amely a hitel fennmaradó összegének azonnali esedékessé tételével jár a hitelfelvevő nemfizetése miatt, az az összeg, amelyhez a hitelező a kamatköveteléstől való megfosztás szankciójának alkalmazása folytán ténylegesen juthat, nem jelentősen alacsonyabb azon összegnél, amelyre akkor lenne jogosult, ha teljesítette volna a hitelfelvevő hitelképességének vizsgálatára vonatkozó kötelezettségét.

A költségekről

- 56 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (negyedik tanács) a következőképpen határozott:

A fogyasztói hitelmegállapodásokról és a 87/102/EGK tanácsi irányelv hatályon kívül helyezéséről szóló, 2008. április 23-i 2008/48/EK európai parlamenti és tanácsi irányelv 23. cikkét akként kell értelmezni, hogy azzal ellentétes az olyan nemzeti szankciórendszer alkalmazása, amelynek értelmében a hitelezőt terhelő, a hitelfelvevő hitelképességének a vonatkozó adatbázisba való betekintés útján történő értékelésére vonatkozó, szerződéskötést megelőző kötelezettség elmulasztása esetén e hitelezőt megfosztják szerződéses kamatkövetelésétől, de alanyi jogon megilleti őt a hitelfelvevőt a fennmaradó esedékes összegek megfizetésére kötelező bírósági határozat kihirdetésétől számított törvényes kamat, amelynek mértéke öt százalékponttal növekszik, ha a hitelfelvevő az e határozat kihirdetését követő két hónapos határidőn belül tartozását nem fizette vissza, amennyiben a kérdést előterjesztő bíróság azt állapítja meg, hogy egy, az alapügy tárgyát képezőhöz hasonló esetben, amely a hitel fennmaradó összegének azonnali esedékessé tételével jár a hitelfelvevő nemfizetése miatt, az az összeg, amelyhez a hitelező a kamatköveteléstől való megfosztás szankciójának alkalmazása folytán ténylegesen juthat, nem jelentősen alacsonyabb azon összegnél, amelyre akkor lenne jogosult, ha teljesítette volna a hitelfelvevő hitelképességének vizsgálatára vonatkozó kötelezettségét.

Aláírások